

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI
Studnica

Gmina Jeziorany
Powiat Olsztyński
Województwo Warmińsko - Mazurskie

Studnica
Luty 2010

SPIS TREŚCI

I	WSTĘP.....	3
II	CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI STUDNICA.....	4
2.1.	Rys historyczny.....	4
2.2.	Położenie.....	4
2.3.	Powierzchnia.....	4
2.4.	Ludność.....	4
2.5.	Określenie przestrzennej struktury miejscowości Studnica.....	4
III	INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI STUDNICA.....	5
3.1.	Zasoby przyrodnicze.....	5
3.2.	Dziedzictwo kulturowe.....	5
3.3.	Obiekty i tereny.....	5
3.4.	Infrastruktura społeczna.....	5
3.5.	Infrastruktura techniczna.....	5
3.6.	Gospodarka i rolnictwo.....	6
3.7.	Kapitał społeczny i ludzki.....	7
IV	ANALIZA SWOT MIEJSCOWOŚCI STUDNICA.....	8
V	WIZJA ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI STUDNICA.....	9
VI	ZADANIA PLANOWANE DO WYKONANIA W OKRESIE OD 2010 DO 2017 R.....	10

- Miejscowość Studnica jest jednym z mniejszych miejscowości gminy Jeziorany, liczącym 76 mieszkańców. Położone jest przy trasie Jeziorany – Dobre Miasto, w odległości 8 km od Jezioran.
- Położenie wsi w atrakcyjnej okolicy – cisza, spokój i piękna zieleń otaczająca całe sołectwo.
- Mieszkańcy miejscowości chcą żyć w atrakcyjnej, ładnej i przyjaznej wsi. Poprawiając warunki swojego zamieszkania i rozwijając swoją wieś, chcą przy okazji zintegrować się wspólnie działając na jej rzecz.
- Trudno jest sfinansować wszystkie potrzebne mieszkańcom przedsięwzięcia, zatem jedną z dróg do poprawy jakości ich życia oraz tworzenia nowych źródeł utrzymania może być pozyskiwanie funduszy zewnętrznych, w tym z Unii Europejskiej. W związku z czym **mieszkańcy opracowali plan odnowy miejscowości Studnica**.
- **Plan odnowy miejscowości Studnica** ma też pobudzić mieszkańców do wspólnego działania na rzecz Studnicy. Plan jest dokumentem strategicznym, stworzonym przy znacznym udziale mieszkańców. Określa najważniejsze działania, które sami zainteresowani uznali za istotne dla swojej miejscowości, działania które pomogą im rozwinąć problemy, pokonać bariery i osiągnąć stawiane sobie przez nich cele. Proponowane przedsięwzięcia mieszkańcy uznali za realne, możliwe do zrealizowania, przy założeniu także ich własnej aktywności oraz przy zaangażowaniu władz samorządowych Gminy Jeziorany. **Plan odnowy miejscowości Studnica** pozwolił także na uświadomienie sobie przez mieszkańców ich roli w tworzeniu pomysłów na własny rozwój i poprawę warunków życia.
- **Plan odnowy miejscowości Studnica** powstał w wyniku dyskusji na zebraniach wiejskich, po konsultacji Rady Sołectkiej z mieszkańcami
- Plan odnowy wsi ma być między innymi załącznikiem do projektów zgłaszanych w celu uzyskania **pomocy finansowej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013**. Plan odnowy wsi Studnica dotyczy kolejnego okresu programowania wymienionego wyżej. W okresie tym podejmowane będą określone – z uwagi na zaplanowane cele i priorytety rozwojowe – działania inwestycyjne, a także inne o charakterze szkoleniowym czy rekreacyjno – wypoczynkowym (np. imprezy). Podjęcie się realizacji danego zadania poprzedzone zostanie przygotowaniem niezbędnych opisów i uzasadnień realizacji zadania, opracowaniem zakresu rzeczowego, określeniem kosztów i terminów realizacji. Tak przygotowane i określone zadania będą przyjmowane przez zebrania wiejskie i będą stanowić kolejne załączniki do planu.
- Opracowany **Plan odnowy miejscowości Studnica** wraz z opisem danego zadania, stanowić będzie nierozdzielny **załącznik składanego o dofinansowanie wniosku do różnych instytucji finansujących**.

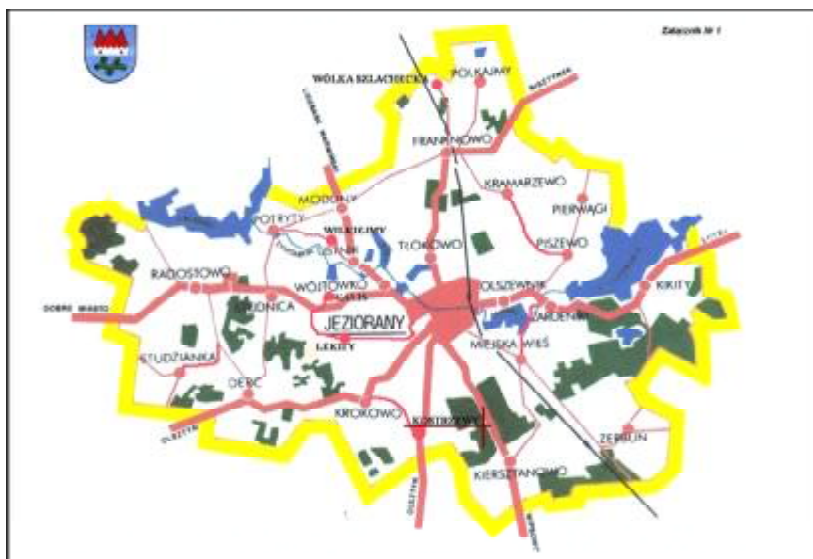
III Charakterystyka Miejscowości Studnica

2.1. Rys historyczny

Studnica jest miejscowością nowopowstałą, więc brak jest informacji mających znamiona historyczności.

2.2. Położenie

Miejscowość Studnica położona jest na południowy – zachód od Jezioran, w odległości 8 km. Sąsiaduje z sołectwem Krokowo, Studzianka i Lekity.

2.3. Powierzchnia

Sołectwo Studnica zajmuje powierzchnię 932,2859 ha.

2.4. Ludność

Liczba ludności sołectwa Studnica (na dzień 31 grudnia 2009 roku według danych Urzędu Miasta) –76 mieszkańców, w tym 13 w wieku przedprodukcyjnym (od 0-17 lat), 53 w wieku produkcyjnym (od 18-65) i 14 w wieku poprodukcyjnym (od 66 lat i powyżej).

2.5. Określenie przestrzennej struktury miejscowości Studnica

Na terenie miejscowości Studnica nie ma możliwości określenia dominanty przestrzennej.

III. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości Studnica

3.1. Zasoby przyrodnicze

Na terenie miejscowości Studnica brak jest parków krajobrazowych i parków narodowych.

3.2. Dziedzictwo kulturowe

Na terenie miejscowości brak jest jakichkolwiek obiektów mogących stanowić dziedzictwo kulturowe.

3.3. Obiekty i tereny

Przez miejscowość Studnica przebiega szlak rowerowy. Brak jest natomiast skwerów i parków. Miejscowość nie przedstawia żadnych walorów turystycznych.

3.4. Infrastruktura społeczna

Na terenie wsi funkcjonuje świetlica wiejska. Stan jej jest niezadowalający – nie posiada odpowiedniego wyposażenia. Brak także placu zabaw dla dzieci oraz boiska, a także miejsca do letnich spotkań mieszkańców.

3.5. Infrastruktura techniczna

a) Zaopatrzenie w wodę

Miasto Jeziorany zwodociągowane jest w ponad 90 %. Wydajność istniejących ujęć wodnych jest wystarczająca dla zaspokojenia potrzeb istniejących i perspektywicznych miasta. Jeszcze w tym roku będą realizowane dalsze odcinki sieci wodociągowej. Sieć wodociągowa winna być wyposażona w hydranty ppoż.

Stwierdzić należy, że możliwość ujmowania wód użytkowych na terenie miasta oraz budowa nowych odcinków sieci wodociągowej nie stanowi bariery rozwojowej dla miasta.

Na terenie gminy zaopatrzenie w wodę odbywa się z ujęć wgłębnych. Woda przeznaczana jest do zaspokojenia potrzeb bytowo-gospodarczych ludności, usług dla ludności i rolnictwa oraz w niewielkim stopniu dla rekreacji. Na obszarze gminy zasoby warstw wodonośnych określa się jako dobre. Na terenie gminy poza Jezioranami występuje 10 podstawowych ujęć wodnych wraz ze stacjami uzdatniania wody (poprzez odzależnianie) oraz wodociągami grupowymi które są we władaniu gminnym.

Wydajność istniejących ujęć wody jest wystarczająca do zaspokojenie potrzeb mieszkańców. Problemem podobnie jak przy każdej inwestycji infrastrukturalnej jest rozproszona zabudowa gospodarstw, co znacznie zwiększa koszty doprowadzenia wody.

b) Kanalizacja i oczyszczanie ścieków

Na terenie sołectwa Studnica jest nieuregulowana gospodarka ściekowa. W planie są przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Na terenie miasta i części Gminy Jeziorany istnieje zorganizowana gospodarka ściekowa. Główne kanały sanitarne i sieć kanalizacji sanitarnej zlokalizowane są praktycznie na terenie całego miasta.

Ścieki odprowadzane są grawitacyjnie oraz za pomocą przepompowni ścieków w kierunku istniejącej oczyszczalni ścieków w północnej części miasta.

Obecnie eksploatowana oczyszczalnia ścieków biologiczno-mechaniczna o przepustowości 400 m³/dobę, w chwili obecnej wykorzystywana jest przepustowość 340,0 m³/dobę. Docelowo planuje się rozbudowę oczyszczalni do przepustowości 1000 m³/dobę. Oczyszczalnia z punktem zlewnym ścieków sanitarnych dla miasta i gminy.

W miejscowości Jeziorany są obecnie realizowane dalsze odcinki sieci kanalizacji sanitarnej oraz wymieniane na nowe niektóre odcinki sieci.

Przepustowość i stan techniczny istniejących kolektorów sanitarnych jest wystarczająca do przejęcia większości ścieków z miasta.

Ścieki z północnej części miasta (z niewielkiej części budynków) odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych skąd są wywożone samochodami asenizacyjnymi do punktu zlewnego do miejskiej oczyszczalni ścieków.

c) Gospodarka odpadami

Na terenie gminy brak obecnie urządzonego składowiska odpadów stałych. Odpady są wywożone do sąsiedniej gminy Bisztynek. Wszyscy mieszkańcy sołectwa mają podpisane umowy na wywóz nieczystości stałych z firmą prywatną prowadzącą działalność w tym zakresie.

d) Energetyka

W Gminie Jeziorany wszystkie gospodarstwa domowe korzystają z energii elektrycznej. W zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną sołectwo obsługuje Koncern Energetyczny EnergaS.A.

e) Telekomunikacja

W Gminie Jeziorany działa jedna placówka pocztowo – telekomunikacyjna, która obsługuje wszystkie miejscowości na terenie gminy. Brak jest jednak Internetu.

f) Komunikacja

Teren gminy Jeziorany obsługują drogi zaliczane do kategorii dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Ogólny stan dróg znajdujących się na terenie Miejscowości Studnica jest niezadowalający. Ich stan jakości w przeważającej części odbiega od warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne, w zakresie bezpieczeństwa użytkowania (szerokości jezdni, pobocza, brak chodników, odwodnienia itp. itd.)

Usługi komunikacji autobusowej na terenie Miejscowości Studnica świadczone są przez PKS Olsztyn.

3.6. Gospodarka i Rolnictwo

Większość mieszkańców Miejscowości Studnica znajduje zatrudnienie w mieście. Jednym ze źródeł utrzymania mieszkańców Miejscowości Studnica jest rolnictwo, w którym znalazło zatrudnienie około 40% ludności zawodowo czynnej. Jednak mała opłacalność produkcji rolnej sprawia, iż nie jest to jedyne źródło utrzymania ludności posiadającej gospodarstwa rolne. Bliskość miasta Olsztyna natomiast powoduje, iż mieszkańcy gminy korzystają z rynku pracy poza granicami administracyjnymi własnego obszaru.

Oprócz rolnictwa mieszkańcy gminy znajdują zatrudnienie w pozarolniczych działach gospodarki narodowej.

Mieszkańcy Studnicy dostrzegają potencjał rozwoju i integrowania życia społecznego na terenie wsi.

Klasy gruntów użytkowanych przez osoby fizyczne w sołectwie Studnica przedstawiają się następująco:

Klasy bonifikacyjne gruntów ornych (ha)	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VI z	Razem
	-	-	7,6400	164,1252	167,0534	10,2852	4,1300	0,8400	-	354,0738

Dotychczas, pomimo trudności życiowych prowadzili oni szereg działań na rzecz poprawy warunków życia.

Wspólna praca, wsparcie samorządu lokalnego, urzędu pracy, ośrodka pomocy społecznej instytucji działających na rzecz aktywizacji zawodowej i kształcenia zawodowego, a także promowanie dobrych praktyk działalności gospodarczej i inicjatyw społecznych na wsi z pewnością mogą poprawić jakość życia we wsi Studnica

W dalszej części opracowania przeprowadzona została analiza SWOT Miejscowości, która powstała w wyniku dyskusji prowadzonej z Radą Solecką i przedstawicielami lokalnej społeczności. Analiza wskazuje czynniki, które są przestrzegane przez mieszkańców sołectwa jako wpływające negatywnie i hamujące rozwój wsi, a także te w których upatruje się walorów i dalszych kierunków rozwoju Studnicy.

3.7. Kapitał społeczny i ludzki

a) Instytucje

Na terenie miejscowości brak jest poczty, ośrodka zdrowia. We wsi funkcjonuje kapliczka wiejska, w której odprawiane są msze. Dzieci do szkół gimnazjalnych dowożone są do oddalonych o 8 kilometrów Jezioran. Na terenie wsi Studnica nie funkcjonuje samodzielny Zakład Opieki Zdrowotnej. Mieszkańcy objęci są opieką zdrowotną przez następujące zakłady:

- Niepubliczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej "Medyceusz" ul. Kajki 20, 11-320 Jeziorany
- Niepubliczny Zakład Podstawowej i Specjalistycznej Opieki Zdrowotnej „Frank-Med.” we Frankowie

Na terenie gminy Jeziorany znajdują się 2 apteki, które obsługują wszystkie sołectwa i wsie na terenie gminy Jeziorany.

b) Bezpieczeństwo publiczne

Komisariat Policji w Jezioranach obejmuje swym zasięgiem obszar gminy Jeziorany. Przestępczość na terenie Miejscowości Studnica nie odbiega w sposób znaczący od średniej dla całego powiatu olsztyńskiego. Na terenie Miejscowości brak jest jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej.

c) Organizacje pozarządowe

Na terenie Miejscowości Studnica brak jest jakichkolwiek organizacji społecznych

IV. Analiza SWOT Miejscowości Studnica

1. Silne strony

- zwodociągowany cały teren sołectwa
- wyposażenie w pojemniki do segregacji odpadów
- korzystne warunki glebowe dla produkcji rolnej
- bliska odległość do Jezioran
- istniejąca baza oświatowa i sportowa w Jezioranach
- czyste powietrze
- sieć telefonów stacjonarnych
- brak uciążliwego przemysłu

2. Słabe strony

- słaba oferta usług turystycznych, niewykorzystane zasoby turystyczno-rekreacyjne
- niedostatek ofert na zagospodarowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży
- niski stan zasobności gospodarstw domowych
- zła jakość techniczna i niewystarczająca ilość obiektów kulturalnych
- brak chodników
- niskie kwalifikacje zawodowe mieszkańców
- brak przemysłu i rynku pracy
- brak miejsc pracy
- słaba jakość dróg wiejskich
- wysoka stopa bezrobocia
- brak łączów internetowych
- brak kanalizacji

3. Szanse

- kształcenia mieszkańców – szkolenia i kursy
- rozwój edukacji ekologicznej oraz rozwój agroturystyki
- rozbudzanie przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy
- rozbudzenie więzi społecznych od najmłodszych lat
- wykorzystanie inwestorów zewnętrznych inwestujących w turystykę
- moda na turystykę wiejską i aktywną (rowerową, konną, narty biegowe i śladowe)
- fundusze pomocowe UE

4. Zagrożenia

- utrzymujące się bezrobocie – degradacja społeczeństwa
- brak środków finansowych
- migracja ludności do dużych miast
- bieda i apatia

V. Wizja Rozwoju Miejscowości Studnica

PRIORYTET 1. – Ochrona walorów przyrodniczo - krajobrazowych i kulturowych

Cele:

1. Organizacja festynów, kiermaszów, promujących tradycję i lokalną kulturę oraz warsztatów artystycznych i ekologicznych.

PRIORYTET 2. – Podnoszenie atrakcyjności infrastruktury społeczno – usługowej, kulturalnej i turystycznej

Cele:

1. Budowa placu zabaw.
2. Urządzenie i wyposażenie świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu.
3. Wyposażenie i urządzenie boiska wiejskiego
4. Działania na rzecz poprawy warunków zamieszkania, oferty kulturalno – rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży, tworzenie infrastruktury do rozwoju turystyki:
5. Oferta rekreacyjna – trasy konne, rowerowe, trasy na narty biegówki szlak kulinarny
6. Oferta turystyczna – gospodarstwo agroturystyczne
7. Oferta „postojowa” dla przejezdnych – gastronomia.
8. Upiększanie wsi

PRIORYTET 3. – Społeczeństwo informacyjne, podnoszenie poziomu edukacji i aktywności zawodowej mieszkańców, działania na rzecz zapobiegania bezrobociu

Cele:

1. Organizowanie szkoleń dla rolników, osób bezrobotnych na temat form samo zatrudnienia
2. Założenie Internetu

PRIORYTET 4. – Modernizacja istniejącego systemu komunikacji drogowej

Cele:

1. Budowa i modernizacja dróg, chodników, placów, parkingów.
2. Zakup i montaż nowej wiaty przystankowej oraz zagospodarowanie terenu wokół przystanku.

Ogólnie miejscowość wyposażona jest dobrze w podstawową infrastrukturę. Posiada wodę i drogi główne.

Miejscowość jest zwodociągowana. W wodę zaopatrywana jest z SUW Jeziorany. Miejscowość Studnica nie posiada niestety kanalizacji sanitarnej. W miejscowości tej zostaną zaproponowane przydomowe oczyszczalnie ścieków. Dobrze funkcjonuje gospodarka odpadami, miejscowość wyposażona jest w pojemniki o pojemności 1,1 m³ do segregacji odpadów (plastik, szkło, papier). Mieszkańcy Miejscowości Studnica mają podpisane umowy na wywożenie nieczystości stałych i posesje wyposażone są w pojemniki do gromadzenia odpadów komunalnych, które są wywożone na składowisko do Sękit k/Bisztyńka. W najbliższych latach szczególnie należy zadbać o estetykę miejscowości i modernizację bądź budowę miejsc rekreacyjnych.

VI. Zadania planowane do wykonania w okresie od 2010 do 2017 roku

1. Modernizacja i wyposażenie świetlicy wiejskiej i zagospodarowanie terenu.

Podstawowym celem inwestycji jest zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych społeczeństwa. Świetlica wiejska to miejsce integrujące mieszkańców, potrzebne dla różnych form wspólnych spotkań, festynów itp.

W wyniku realizacji inwestycji mieszkańcy Studnicy otrzymają obiekt, gdzie będą mieli możliwość korzystania z zajęć świetlicowych, gier, zabaw, imprez kulturalnych organizowanych przez przedstawicieli Studnicy. Pozwoli to efektywniej spożytkować potencjał tkwiący w społeczności wioski. To szansa na zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, rozwój aktywnego trybu spędzania czasu wolnego przez mieszkańców, integracja społeczności lokalnej i większe zaangażowanie w życie wsi. Dzięki świetlicy zaistnieje możliwość pokazania się na zewnątrz promując nie tylko Studnicę, ale i całą gminę.

2. Budowa placu zabaw

Zagospodarowanie terenu zabaw urządzeniami dostosowanymi do wieku i możliwości rozwojowych dziecka. W naturalny sposób stwarza dobre warunki dorosłym do sprawowania opieki nad bawiącym się dzieckiem. Na terenie Studnicy brak jest miejsca służącego zabawie, rekreacji i wypoczynkowi dzieci. Niniejszy projekt zakłada utworzenie Placu Zabaw i jest niezbędnym rozwinięciem powyższego projektu. Plac Zabaw jest pożądaną z punktu widzenia integracji społeczności lokalnej inwestycją, ponadto służyć ma podnoszeniu atrakcyjności turystycznej Studnicy.

3. Budowa i wyposażenie boiska wiejskiego

Odbiorcami planowanego zadania będzie społeczność lokalna, a w szczególności dzieci oraz młodzież. Boisko wiejskie będzie miejscem organizacji czasu wolnego. Ma również zapoczątkować realizację wspólnych przedsięwzięć na rzecz poprawy warunków i jakości życia na wsi. Działanie ma na celu promocję pro sportowych nawyków wśród mieszkańców wsi. Możliwość czynnego uprawiania sportu, na poziomie amatorskim, wpłynie aktywizująco na lokalną społeczność, przyczyniając się jednocześnie do poprawy stanu zdrowia.

4. Zakup i montaż nowej wiaty przystankowej

Celem inwestycji będzie poprawa estetyki miejscowości co wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej Studnicy. Inwestycja przeznaczona będzie dla społeczności lokalnej, wpłynie na poprawę jakości życia. Ułatwi mieszkańcom rozwijanie kontaktów społecznych. Usytuowanie przystanku w centrum życia społecznego miejscowości ma szczególne znaczenie dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, gdyż pozwoli im utrzymać nowe więzi społeczne i rozwijać już istniejące.

5. Urządzenie zieleni (współpraca z mieszkańcami) oraz zadbanie o estetyczny wygląd posesji (wykonanie jednolitych płotów)

Przy urządzaniu i dbaniu o zieleni w sołectwie rozwiązaniem mogłaby być współpraca z Klubem Integracji Społecznej w Jezioranach: Kierowanie osób długotrwale bezrobotnych do robót użytecznych i w ramach tych prac wykonują np. koszenie traw, przycinanie krzewów, koszenie rowów.

6. Modernizacja drogi Studnica- Derc

Realizacja zadania wpłynie przede wszystkim na poprawę estetyki miejscowości, podniesienie standardów życia na wsi, wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Studnicy.

7. Położenie chodnika przez wieś

Realizacja zadania wpłynie na poprawienie estetyki otoczenia, zwiększenie bezpieczeństwa pieszych oraz rowerzystów, a także dzieci, ułatwienie przemieszczania się mieszkańców i przejeżdżających przez tę miejscowość poprawa estetyki wsi Studnica.

Lp.	Zadania	Szacunkowy koszt [zł]	Termin realizacji	Źródła finansowania
1.	Modernizacja i wyposażenie świetlicy wiejskiej	70.000,00	2012-2013	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, Działanie „Odnowa i Rozwój Wsi” budżet gminy Jeziorany
2.	Budowa placu zabaw	25.000,00	2012	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, Oś 4 Leader Działanie „Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju” budżet gminy Jeziorany
3.	Budowa i wyposażenie boiska wiejskiego	40.000,00	2014	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, Działanie „Odnowa i Rozwój Wsi” budżet gminy Jeziorany
4.	Zakup i montaż nowej wiaty przystankowej	12.000,00	2010	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, Oś 4 Leader, Działanie „Odnowa i Rozwój Wsi”, budżet Gminy Jeziorany
5.	Urządzenie zieleni oraz zadbanie o estetyczny wygląd posesji.	20.000,00 zł	2010-2015	Powiatowy Urząd Pracy w Biskupcu, Rada Sołecka, budżet gminy Jeziorany, mieszkańcy Kiersztanowa
6.	Remont drogi Studnica-Derc	150.000,00	2015-2017	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, budżet gminy Jeziorany, w ramach

				pozyskiwanych środków
7.	Położenie chodnika we wsi Studnica	40.000,00	2013-2014	RPO (Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury), budżet gminy Jeziorany

Opracowany Planu Odnowy Miejscowości Studnica zakłada w przeciągu siedmiu lat realizację kilku zadań, które spowodują, że Studnica stanie się atrakcyjnym miejscem zamieszkania oraz wypoczynku. Zakładane cele Planu przewidują wzrost znaczenia wsi jako lokalnego ośrodka rozwoju kultury, edukacji, sportu i rekreacji. Realizacja Planu Odnowy Miejscowości Studnica ma także służyć integracji społeczności lokalnej, większemu zaangażowaniu w sprawy wsi, zagospodarowaniu wolnego czasu dzieci i młodzieży oraz rozwojowi organizacji społecznych.

Osiągnięcie wytyczonych w tym planie celów wymaga jednak pełnej mobilizacji i zaangażowania mieszkańców do podejmowania działań na rzecz poprawy warunków i jakości życia.